

Dětské Café Nobel: Tajemství ptačího stěhování

4.3.2025 - Frederik Velinský | Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem

Zajímá vás, kam na zimu odlétají ptáci, jaké překážky musí na své cestě překonávat - a jak jsme se to všechno dozvěděli? Přijďte ve čtvrtek 6. března do Oblastního muzea v Ústí nad Labem. Hostem bude zoolog a ornitolog Jaroslav Cepák, vedoucí Kroužkovací stanice Národního muzea. Přednáška je součástí cyklu „přátelských setkání s vědou“ Café Nobel, v dětské variantě Bez kofeinu.

Proč se od nás někteří ptáci před zimou stěhují a kdy se zase vrací zpátky? A jak se při svých cestách, třeba i přes pouště a moře, orientují? O některých ptácích se dokonce dozvíte, že u nás nejsou až tak úplně „doma“.

Touha poznat, kam mizí ptáci v nepříznivých obdobích roku, je stará jako lidstvo samo. Již starověcí a středověcí učenci se tímto tajemným fenoménem zabývali a o migraci ptáků měli z dnešního pohledu úsměvné představy. Zcela vážně psali o vlaštovkách přezimujících v bahně nebo třeba o tom, že se drobní ptáci ukrývají při přeletu moře do peří těch větších. Skutečně seriózně se výzkumem ptačí migrace začal zabývat až dánský učitel Christian Mortensen, který v roce 1899 označil první pár špačků kroužky z lehké hliníkové slitiny. Tím položil základ modernímu kroužkování ptáků jako vědecké metodě.

„Kroužkování se pro svou vysokou efektivitu a minimální náklady využívá dodnes, i když mají už vědci k dispozici také řadu mnohem vyspělejších technických vymožeností, o kterých bude řeč také,“ zve na přednášku koordinátor cyklu Café Nobel **Frederik Velinský**.

Přednášet bude **Mgr. Jaroslav Cepák, PhD.**, vedoucí Kroužkovací stanice Národního muzea v Praze. Zabývá se především sledováním migrace vybraných druhů ptáků, zejména vlaštovky obecné, a také zpracováváním a vyhodnocováním kroužkovacích dat. Jako spoluautor se podílel na několika souborných publikacích věnovaných ptákům, jako jsou např. *Atlas migrace ptáků České a Slovenské republiky*, *Ptáci jižních Čech*, *Pražské ptactvo 1800–2020*, a také na novém přepracovaném vydání svazku z edice Fauna České republiky nakladatelství Academia *Ptáci = Aves. Díl I*.

Café Nobel Bez kofeinu, věnované stěhovavým ptákům, začne v Oblastním muzeu v Ústí nad Labem v 17:00 h. Na přednášku mají dospělí přístup pouze v doprovodu dětí – bez nich jediné v případě, že do začátku přednášky nebude naplněna kapacita. Doporučujeme rezervaci místa na

Partnerem cyklu Café Nobel je populárně vědecký magazín Českého rozhlasu Sever Planetárium a také nakladatelství Academia.

Kontakt: Mgr. Frederik Velinský,

Fotografie: Čápi nad Portugalskem; kredit: Luiz Lapa, via Wikimedia Commons, licence CC BY 2.0

Přednáškový cyklus Café Nobel v Ústí nad Labem, Teplicích, Děčíně a Tisé pořádá Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem v rámci projektu RUR – Region univerzitě, univerzita regionu, reg. č. CZ.10.02.01/00/22_002/0000210 (podaktivita A.1.16), který je spolufinancován Evropskou unií a Státním rozpočtem ČR.

<https://www.ujep.cz/cs/52817/detske-cafe-nobel-tajemstvi-ptaciho-stehovani>